

POSTANOWIENIE

Dnia 26 stycznia 2026 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Marcin Krajewski

w sprawie z odwołania X. Y.

od uchwały Krajowej Rady Sądownictwa Nr [...] z dnia [...] 2024 r.,

w przedmiocie dalszego zajmowania stanowiska przez sędziego osiągającego wiek uprawniający do przejścia w stan spoczynku,

na posiedzeniu niejawnym 26 stycznia 2026 r. w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych

na skutek wniosku o zbadanie spełnienia przez sędziego Sądu Najwyższego M. S. wymogów niezawisłości i bezstronności w sprawie I NKRS 64/24

1) podejmuje zawieszone postępowanie;

2) odrzuca wniosek.

UZASADNIENIE

X. Y., odwołująca się od uchwały Krajowej Rady Sądownictwa nr [...] z [...] 2024 r. w sprawie I NKRS 64/24, wnioskiem z 22 sierpnia 2024 r. zażądała stwierdzenia, że m.in. w stosunku do SSN M. S., wyznaczonego do rozpoznania jej sprawy, zachodzą przesłanki, o których mowa w art. 29 § 5 ustawy o Sądzie Najwyższym.

W uzasadnieniu wnioskodawczyni wskazała, że M. S. został powołany na urząd sędziego Sądu Najwyższego 10 października 2018 r., na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej ustawą z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw. Zdaniem

wnioskodawczyni organ ten nie jest tożsamy z organem konstytucyjnym, którego skład i sposób reguluje Konstytucja RP, w szczególności art. 187 ust. 1.

Zdaniem wnioskodawczyni uczestnictwo SSN M. S. w procedurze powołania na podstawie rekomendacji tak ukształtowanej Krajowej Rady Sądownictwa przesądza o braku gwarancji niezależności Sędziego od władzy wykonawczej i ustawodawczej oraz jego niezależności i bezstronności w orzekaniu, a zatem nie tworzy on sądu w znaczeniu konstytucyjnym i konwencyjnym.

Postanowieniem z 26 listopada 2024 r. Sąd Najwyższy na podstawie art. 177 § 1 pkt 3¹ k.p.c. *per analogiam* w zw. z art. 44 ust. 3 ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa w zw. z art. 29 § 24 ustawy o SN zawiesił postępowanie w sprawie do czasu rozpatrzenia przez Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej w trybie art. 267 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej pytań prawnych zadanych w postanowieniu z dnia 20 października 2023 r., III CB 40/23.

W sprawie o sygn. III CB 40/23, postanowieniem z 20 października 2023 r., Sąd Najwyższy zwrócił się do TSUE z następującymi pytaniami:

1. Czy art. 19 ust. 1 akapit 2 TUE interpretowany w świetle art. 47 KPP należy rozumieć w ten sposób, że już same okoliczności powołania na stanowisko sędziowskie mogą wskazywać na niespełnienie wymogów niezawisłości i bezstronności przez sędziego, jeżeli prowadzą do ukonstytuowania sądu, który narusza prawo jednostki do sądu, ewentualnie że o niespełnieniu tych wymogów decyduje bierna akceptacja (polegająca na orzekaniu) przez sędziego nieprawidłowości procedury jego powołania na stanowisko sędziowskie prowadzących do ukonstytuowania sądu, który narusza prawo jednostki do sądu?
2. Czy art. 19 ust. 1 akapit 2 TUE interpretowany w świetle art. 47 KPP należy rozumieć w ten sposób, że w sprawie tzw. testu bezstronności sędziego Sądu Najwyższego nie mogą orzekać sędziowie, których udział – z uwagi na powołanie na urząd sędziego Sądu Najwyższego na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej w trybie określonym przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw – narusza prawo jednostki do sądu?
3. W przypadku pozytywnej odpowiedzi na pytanie nr 2, czy art. 19 ust. 1 akapit 2 TUE interpretowany w świetle art. 47 KPP należy rozumieć w ten sposób,

że Sąd Najwyższy ma obowiązek ukształtować skład sądu w sprawie tzw. testu bezstronności bez udziału takich sędziów, a w ostateczności pominąć przepis krajowy przewidujący w takich sprawach skład pięcioosobowy i rozpoznać wniosek bez udziału takich sędziów w innym składzie przewidzianym prawem krajowym?

Do dnia wydania niniejszego rozstrzygnięcia nie zapadło orzeczenie, w którym TSUE udzieliłby odpowiedzi na przedstawione pytania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Na podstawie art. 180 § 1 k.p.c. sąd podejmuje z urzędu postępowanie, gdy ustanie przyczyna zawieszenia. Jeżeli rozstrzygnięcie sprawy zależy od wyniku innego postępowania, zgodnie z punktem 4 wymienionego przepisu postępowanie podejmowane jest z chwilą uprawomocnienia się orzeczenia kończącego to postępowania; sąd może jednak – stosownie do okoliczności – podjąć postępowanie wcześniej.

W uchwale połączonych Izb Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych i Izby Pracy i Ubezpieczeń Społecznych Sądu Najwyższego z 3 grudnia 2025 r., I NZP 7/25, Sąd Najwyższy wskazał w punkcie drugim, że Rzeczpospolita Polska nie przekazała organom Unii Europejskiej lub jakiegokolwiek innej organizacji międzynarodowej kompetencji do stanowienia norm regulujących organizację i funkcjonowanie krajowego wymiaru sprawiedliwości, ani do określania zakresu, w którym mogą być one stosowane. Kompetencje te przysługują wyłącznie konstytucyjnym organom Rzeczypospolitej Polskiej i nie podlegają przekazaniu na podstawie art. 90 ust. 1 Konstytucji RP, w konsekwencji nie znajduje w tym zakresie zastosowania art. 91 ust. 2 i 3 w zw. z art. 87 Konstytucji RP. Na podstawie art. 87 § 1 zd. 1 ustawy o SN uchwała składu połączonych izb z chwilą jej podjęcia uzyskała moc zasady prawnej i wiąże w niniejszej sprawie.

Mając na względzie, że skierowane do TSUE pytania prejudycjalne dotyczyły tzw. testu bezstronności sędziego Sądu Najwyższego, czyli norm regulujących organizację i funkcjonowanie polskiego wymiaru sprawiedliwości, oraz związanie Sądu Najwyższego rozpoznającego niniejszy wniosek uchwałą z 3 grudnia 2025 r., I NZP 7/25, należało uznać, że oczekiwanie na wydanie orzeczenia przez TSUE

jest bezcelowe. W rezultacie postępowanie w sprawie wywołane wnioskiem X. Y. podlegało podjęciu.

Przechodząc do rozpoznania przedmiotowego wniosku, należy wskazać, że zgodnie z art. 29 § 5 ustawy o Sądzie Najwyższym dopuszczalne jest badanie spełnienia przez sędziego Sądu Najwyższego lub sędziego delegowanego do pełnienia czynności sędziowskich w Sądzie Najwyższym wymogów niezawisłości i bezstronności z uwzględnieniem okoliczności towarzyszących jego powołaniu i jego postępowania po powołaniu, jeżeli w okolicznościach danej sprawy może to doprowadzić do naruszenia standardu niezawisłości lub bezstronności, mającego wpływ na wynik sprawy z uwzględnieniem okoliczności dotyczących uprawnionego do wniesienia wniosku oraz charakteru sprawy.

Zgodnie z art. 29 § 9 ustawy o Sądzie Najwyższym wniosek powinien zawierać żądanie stwierdzenia, że w danej sprawie zachodzą przesłanki, o których mowa w § 5, a także przytoczenie okoliczności uzasadniających żądanie wraz z dowodami na ich poparcie.

Złożony wniosek nie spełnia tych przesłanek.

Po pierwsze, wnioskodawczyni nie przywołuje innych okoliczności powołania SSN M. S. poza faktem powołania go na urząd sędziego Sądu Najwyższego na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa, której status jest podważany. Wnioskodawczyni wskazuje nawet wyraźnie, że swój wniosek opiera na wątpliwościach dotyczących uwarunkowań instytucjonalno-ustrojowych i kwestionuje niezawisłość SSN M. S. w wymiarze zewnętrznym, z pominięciem aspektów dotyczących konkretnego sędziego i okoliczności sprawy. Natomiast w świetle art. 29 § 4 ustawy o Sądzie Najwyższym okoliczności towarzyszące powołaniu sędziego Sądu Najwyższego nie mogą stanowić wyłącznej podstawy do kwestionowania niezawisłości i bezstronności sędziego. Sformułowane przez wnioskodawczynię zarzuty nie mogły zatem odnieść skutku. Celem instytucji uregulowanej w art. 29 § 5 i n. ustawy o Sądzie Najwyższym nie jest bowiem umożliwienie kwestionowania przewidzianego przez ustawodawcę systemu powoływania sędziów, ale ocena indywidualnych okoliczności dotyczących powołania konkretnego sędziego oraz jego zachowania po powołaniu, przy czym ocena ta powinna nastąpić w kontekście konkretnej sprawy (zob. postanowienia SN

z 8 marca 2023 r., III CB 6/22; z 2 sierpnia 2023 r., III CB 29/23; z 24 października 2024 r., III CB 79/24; z 18 lutego 2025 r., I NB 28/24, i z 29 stycznia 2025 r., III CB 1/25).

Po drugie, wnioskodawczyni nie wskazała żadnych zdarzeń czy zachowań SSN M. S. mających miejsce po jego powołaniu na urząd sędziego Sądu Najwyższego, które w okolicznościach danej sprawy mogłyby świadczyć o jego potencjalnym braku niezawisłości lub bezstronności, mającym wpływ na wynik sprawy. Wnioskodawczyni nie spełniła zatem wynikającego z art. 29 § 9 pkt 2 w zw. art. 29 § z 5 ustawy o SN wymagania formalnego wniosku (tak SN m.in. w postanowieniach: z 15 marca 2023 r., III CB 22/22; z 29 marca 2023 r., III CB 9/23; z 6 kwietnia 2023 r., III CB 19/23; z 2 sierpnia 2023 r., III CB 29/23; z 6 września 2023 r., III CB 31/23; z 4 października 2024 r., I ZB 54/24; z 5 listopada 2024 r., I NB 2/24, i z 29 stycznia 2025 r., III CB 1/25).

Mając powyższe na względzie, wniosek podlegał odrzuceniu na podstawie art. 29 § 10 ustawy o Sądzie Najwyższym. Orzeczenie wydano w składzie jednoosobowym na podstawie art. 397 § 1 k.p.c. w zw. z art. 29 § 24 ustawy o Sądzie Najwyższym, gdyż podjęta decyzja procesowa nie stanowiła merytorycznego rozpoznania wniosku, o którym mowa w art. 29 § 15 ustawy o Sądzie Najwyższym.

[r.g.]